

constiterit, præsumendum id potius est quam oppositum. Idem erit, si constanter neget percussum esse clericum, et ex circumstantiis occurrentibus, et ex conditione personarum id fiat verisimile, vel saltem oppositum reddatur incertum. Ratio autem est, quia intentio illius constitutionis fuit tollere dubia; et ideo noluit hanc exceptionem facere, nisi pro casu certo, et indubitato; ergo, quacumque ratione excusatio probabilis sit, aut probabile ingerat dubium, sufficiens erit ut casus non sit ex iis, in quibus delinquens vitari præcipitur. Et eadem ratione ostendi potest, necessarium esse, talem excusationem esse probabilem aliquo ex dictis modis, quia, si sufficeret quælibet inepta et ficta excusatio, nullius momenti fuisset tota illa exceptio; huiusmodi enim excusatio nunquam deest sic delinquentibus. Item, quia illa excusatio non tollit certitudinem, nec prudenti homini dubitationem ingerit.

14. *Secundam ejus Extrav. partem, quæ de percussione clerici agit, solum in excommunicatione habere locum. — Etiam juxta formam Concil. Basiliensis.* — Atque ex dictis concluditur, hanc secundam partem illius constitutionis nullum habere locum in censuris suspensionis et interdicti. Ratio est, quia in ea solum fit exceptio particularis de censura annexa delicto percussione clericum; illi autem non est annexa nisi quædam excommunicatio major. Atque ita cessat dubium, quod late tractant Navarr., Ugolin. et alii, citatis locis, scilicet, an publice suspensus, vel interdictus vitandus sit, antequam sit denunciatus; supponit enim hæc quæstio secundam partem illius constitutionis universaliter sumendam esse de omni excommunicato publico, et inquit, an extendenda sit ad suspensum et interdictum. Et ex hac suppositione affirmant dicti auctores ita esse intelligendam dictam constitutionem. Estque eorum sententia probabilis propter varias rationes, quæ in eis legi possunt; nobis enim non sunt necessariae, quia credimus suppositionem esse falsam. Qua sublata, et constituta illa exceptione de solo delicto percussione clericum, illa extensio ad alias censuras nullum locum habet, ut ipsi etiam fatentur. Imo, etiamsi forma Concil. Basiliensis sustineretur, ego facillime, et valde probabiliter oppositam sententiam defenderem, quia in huiusmodi positivis legibus proprietati verborum standum est, et quatenus

favorem continent, amplianda, et quatenus odium vel rigorem, restringenda est, quantum potest utrumque cadere sub verbi proprietate. Hæc autem lex solum loquitur de excommunicatis in illa secunda parte, quæ rigorosa est et odiosa, quatenus exceptionem illam continet; ergo rigore, et strictè intelligenda est de excommunicatis, et non est ulterius extendenda ad suspensos et interdictos. Maxime, cum in priori parte ejusdem constitutionis (quamvis favorabilis sit, et ideo extendenda erat ad suspensionem et interdictum) illarum censurarum facta sit expressa mentio; ergo hoc ipso, quod in exceptione de illis tacetur, virtualiter ab illa excluduntur. Quæ rationes videntur esse majoris momenti, quam, quæ in contrarium fiunt, et solum ex similitudine, vel identitate rationis assumuntur, quod argumentandi genus infirmum est in hac materia, ut supra dicebam, tum quia hæc res magis pendet ex voluntate et verbis legislatoris, quam ex paritate rationis; tum etiam quia esset facile plures rationes excogitare, ob quas exceptio facta fuerit in una censura et non in aliis; sed id omitto, quia necesse nobis non est.

15. *Excommunicati occulti tenentur se abstinere a fidelium communicatione.* — Ultimo sunt maxime observanda postrema verba illius constitutionis, quæ in Concilio Basiliensi habentur, quæ licet ex Constantiensi ab Antonino non referantur, tamen ab omnibus acceptantur, et per se sunt valde consentanea rationi, scilicet: *Per hoc tamen huiusmodi excommunicatos, suspensos, interdictos, seu prohibitos, non intendit in aliquo relevare, neque eis aliquo modo suffragari.* Unde illi semper tenentur sese abstinere, quantum in ipsis est, eodem modo ac ante hoc jus tenebantur, quandoquidem per illud nullus ipsis favor concessus est. Ex quo multa inferri possunt, quæ in discursu materiae melius declarabuntur; et ideo de hac constitutione, et sensu ejus hæc sufficiant; nunc in singulis effectibus excommunicationis explicandum erit, quomodo servanda, et ad praxim reducenda sit.

Num teneantur ministri Ecclesie excommunicatos non denunciatos in publicis suffragiis vitare.

16. *Prior sententia.* — In præsentem ergo videri potest ex dictis consequens nunc non teneri ministros Ecclesie ad vitandum in pu-

blicis suffragiis et orationibus excommunicatos, quantumvis publicos, nisi nominatim declarati sint, excepto casu percussione clericum, quia per illam Extravagantem absolute concessum est, ut non teneamur vitare huiusmodi excommunicatos; ergo concessum est, ut non teneamur eos excludere a communibus orationibus et suffragiis, quia hoc est unum genus communicationis, et lex illa sine limitatione aut exceptione loquitur. Et confirmatur; nam excommunicatus non denunciatus, nec manifestus percussor clericum, non privatur Ecclesiastica sepultura ratione prædictæ Extravagantis; ergo nec suffragiis Ecclesie. Patet consequentia, quia sepultura Ecclesiastica præcipue datur propter suffragia. Atque hanc partem docet Navarrus, in Summ., c. 27, n. 36, ad 2 dubium.

17. *Posterior et vera sententia.* — Contrariam nihilominus sententiam indicat Soto, dist. 22, quæst. 1, art. 4, post secundam conclusionem, dicens, Concilium Constantiense nihil eis in hac parte concessisse. In quo insinuat rationem hanc, quia Concilium nullum favorem voluit per statutum illud excommunicatis concedere; fuisset autem non modicus, si illos admitteret ad participationem communium suffragiorum. Imo consequenter destrueret præcipuam rationem excommunicationis majoris, quæ est ita præscindere peccatorem ab Ecclesia, ut jam non sit membrum ejus quoad participationem communium bonorum illius. Unde nec traderetur Satanæ, nec tractaretur tanquam ethnicus et publicanus, quæ sunt de intrinseca ratione illius censuræ. Ex quo videtur ulterius colligi, adeo repugnare hanc communicationem cum censura majoris excommunicationis, ut non possit Ecclesia constituere habilem et capacem huius communicationis, et relinquere affectum et ligatum tali censura. Atque hæc sententia videtur vera, loquendo de facto, et ex vi illius Extravagantis, quidquid sit de absoluta potestate Ecclesie.

18. *Suadetur primo ex ipsis Extrav. verbis.* — *Evasio præcluditur.* — Potest autem dupliciter fundari. Primo in illis verbis ultimis, *per hæc autem*, etc. Ex quibus videtur colligi communia suffragia absolute oblata pro tota Ecclesia, nullum ejus membrum excludendo, aut nominando, sed juxta debitam intentionem Ecclesie illa offerendo, nihil prodesse excommunicatis, etiam non denunciatis, vel occultis. Probatur, quia ante illam constitutionem nihil illis prodesse poterant;

ergo neque ex vi illius, quia nullus favor vel gratia illis fit ex vi illius. Dices, directe quidem non fieri, indirecte vero necessario redundare, quia ex favore aliis concessio fit, ut possint reis communicare. Sed contra; nam in eo casu non pertinet ad favorem offerentis vel orantis dicto modo, ut excommunicatus participet ejus suffragiis, quia ipse non hoc specialiter intendit, sed simpliciter orat, aut offert ut minister Ecclesie. Neque etiam id spectat ad favorem aliorum fidelium, quia neque ipsi hoc intendunt, neque ullum fructum inde accipiunt; quin potius fortasse minorem partem fructus communis satisfactionis acciperent, si excommunicatis etiam communicaretur. Ex hoc ergo intelligitur intentionem Ecclesie etiam nunc esse, ut omnes excommunicati a participatione horum suffragiorum excludantur. Et inde ulterius fit, ut nunquam liceat pro eis specialiter illa offerre, quia intentio ministri offerentis non debet esse contraria intentioni principalis offerentis seu operantis, ut in præsentem est Ecclesia.

19. *Secundo suadetur ex aliis verbis ejusdem Extravag.* — *Objectio.* — *Solutio.* — *Idem ex fundamentali ratione illius Extrav. suadetur.* — Secundo fundari potest hæc sententia in prioribus verbis illius Extravag.: *Nemo deinceps a communione alicujus in sacramentorum administratione, vel receptione, aut aliis quibuscumque divinis, vel extra, etc.* Ex quibus videtur colligi mentem illius constitutionis solum fuisse loqui de communicatione externa, tam in divinis officiis quam in negotiis humanis, eamque permittere cum excommunicato non denunciato, etc.; ergo non conceditur hæc interna communicatio per participationem suffragiorum. Dices, verba illa: *Aut aliis quibuscumque divinis*, adeo esse universalis, ut hanc etiam suffragiorum communicationem comprehendant. Respondetur, verba illa juxta planum contextum intelligi de communicatione in divinis officiis, ut in audienda Missa, et in horis canonicis publice recitandis; nam, ibi sermo est de hac communicatione externa. Quod præterea colligi potest et confirmari ex fundamentali ratione illius constitutionis, scilicet, ad evitanda scandala et pericula, et subveniendum timoratis conscientis; nam ad hos fines neque necessarium, neque utile erat concedere hanc internam communicationem cum excommunicatis. Quia, quatenus interior est, invisibilis est, quatenus vero fit per

actiones exteriores, semper pendet ex interiori intentione et applicatione, quæ semper potest sine periculo et scandalo fieri pro membris Ecclesiæ ab ea non præcisus, et in particulari fieri potest pro quolibet, de quo non constat excommunicatum esse, vel, si dubium sit, subintelligi potest et debet conditio, si ab Ecclesia non sit præcisus; quod si certo constet illum esse excommunicatum, nihil periculi vel scandali esse potest in non applicandis illi suffragiis communibus per intentionem particularem. Nec pertinet, per se loquendo, ad favorem, vel utilitatem ministri offerentis, vel ad conscientiæ securitatem, ut id facere possit; ergo verisimile non est hoc fuisse in illa Extravagante concessum. Quod si in iis suffragiis communibus consideremus exteriorem applicationem, quæ in particulari fieri solet, orando nominatim pro aliquo per orationem communem Ecclesiæ in Missa vel officio publico, hoc etiam modo non pertinet ad vitanda scandala, ut id fieri possit pro quolibet excommunicato in ea Extravagante non excepto; nam potius esset scandalum publice illo modo orare pro publico hæretico vel alio simili, etiamsi nominatim declaratus vel nominatus non sit per sententiam specialem. Si autem talis excommunicatus sit occultus, tunc etiam ex jure antiquo non erit publice evitandus illo modo; ergo per hoc novum jus quoad hunc effectum nihil est innovatum.

20. *Satisfit fundamento prioris sententiæ.* — Ad fundamentum ergo prioris sententiæ responderi potest primo, negando verba illius decreti esse ita universalialia, ut concedant vel permittant communicationem quoad hunc effectum interiorem. Secundo responderi potest, hanc communicationem non tam prohiberi directe ipsis ministris ex parte ipsorum, quam indirecte, et ex parte ipsorum excommunicatorum, quia Ecclesia intendit quantum potest eos reddere incapaces horum bonorum, adeo ut factum etiam irriter, quantum potest, ut infra videbimus, neque in hoc voluit ipsis excommunicatis favorem ullum concedere; et ideo semper redundat prohibitio ad ministros, ne pro illis valeant offerre communia suffragia. Quid autem dicendum sit de Ecclesiastica sepultura, infra dicemus.

SECTIO III.

An liceat communia suffragia offerre pro excommunicatis jam contritis, et resipiscentibus, nondum vero absolutis a censura.

1. *Sententia affirmans.* — Multi et graves auctores affirmant non esse intentionem Ecclesiæ hujusmodi homines excludere a participatione suffragiorum communium, ideoque licitum esse prudenti modo, et secluso scandalo illos participes facere hujusmodi suffragiorum, dummodo per illos non stet, quominus excommunicationis absolutionem obtineant. Ita tenet Navarr., cap. 27, n. 18, ubi ait excommunicatum contritum et procurantem pro viribus absolutionem, frui tertia communione, id est, suffragiis generalibus Ecclesiæ, quod repetit n. 36, et limitat, dummodo non fiant expresse et publice pro illo. Et citat Hostiensem in c. Cum voluntate, de Sent. excomm.; citat etiam c. Dixi, et c. Magna, de Pœnit., dist. 1. Idem tenet in tract. de Oratione et horis canonicis, c. 19, n. 68; et Covarruv., in c. Alma, 1 part., § 6, n. 4, concl. 9, ubi refert Turrecrematam in c. Si quis Episcopus, 44, quæst. 3, dicentem, hujusmodi excommunicatum pœnitentem frui generalibus suffragiis Ecclesiæ; quod etiam affirmat Richard., in 4, dist. 48, art. 7, q. 2, quem refert et sequitur Anton., 3 part., tit. 24, c. 76. Fundamentum hujus sententiæ est, quia non est verisimile Ecclesiam velle suis suffragiis privare membrum vivum, fide et charitate sibi conjunctum et obedientem, per quem non stat quominus a censura absolvetur. Item quia excommunicatio alio modo vel intentione lata, quantum ad hunc effectum esset injusta, quia pertinet ad spirituale detrimentum, et ideo durare non debet, nisi quamdiu vera causa ex parte hominis durat. Maxime cum sine ulla externa communicatione, et consequenter sine ullo Ecclesiæ detrimento possit hic effectus suspendi seu cessare ratione contritionis. Nam propter similem causam in superioribus dicebamus, censuram in exteriori foro juste latam, ob causam præsumptam, et non veram, non habere valorem, saltem quoad hunc effectum privandi suffragiis, quia non est verisimile, Ecclesiam velle privare hominem innocentem tanto bono; ergo similiter in proposito.

2. *Secunda et vera sententia.* — *Fundamentum.* — *Evasio.* — *Solvitur.* — Nihilominus

minus censeo, communia Ecclesiæ suffragia directa intentione non esse offerenda pro quibuscumque excommunicatis majori excommunicatione, etiamsi contriti sint, nisi prius absolvantur. Ita tenet Adrianus, in Materia de clavib., quæst. 3, ad 1 et ult.; Soto, in 4, dist. 22, quæst. 1, dubio penult. Et idem sentit Alanus, lib. 2 de Sacrificio Missæ, c. 31. Fundamentum hujus sententiæ est, quia hæc censura non tollitur per solam interiorem pœnitentiam; sed censura manens semper habet suum effectum: ergo. Major certa est ex dictis supra de absolutione censure in communi; et quia alias necessaria non esset absolutio a censura post peractam pœnitentiam. Diceretur fortasse, non auferri censuram quoad alios effectus, quoad hunc tamen ex intentione Ecclesiæ aut tolli, aut suspendi, seu impediri. Sed contra, quia licet demus Ecclesiam potuisse hoc facere, nullo tamen canone ostendi potest id fecisse; imo ex multis colligi potest, sicut non tollitur censura sine absolutione, ita neque diminui; et absolutionem non minus propter hunc effectum, quam propter alios esse necessariam. Quod probatur ex c. A nobis 2, de Sententia excomm., ubi Innocentius III definit excommunicatum sine absolutione a censura mortuum, etiamsi in eo præcesserint manifesta signa pœnitentiæ, et per eum non steterit quominus reconciliaretur Ecclesiasticæ unitati, apud Ecclesiam absolutum non esse, sed indigere absolutione etiam post mortem; maxime autem potest illa indigere propter suffragia, ut expresse declaravit idem Pontifex in cap. Sacris, eodem titulo, dicens, pro hujusmodi excommunicato ante absolutionem impensam neque oblationes recipiendas esse, neque orationes Deo porrigendas; si ergo hoc statuit Pontifex pro homine jam defuncto, multo magis intelligit verum esse de homine vivo.

3. *Variis congruentiis eadem sententia suadet.* — Nec deerunt congruentiæ, ob quas censura hoc modo lata, et perseverans, justa sit; videlicet, quia hæc censura non est culpa, sed pœna pertinens ad externum forum Ecclesiæ; talis autem pœna, quamvis propter culpam feratur, sæpe durat ablata culpa coram Deo, donec in judicio etiam Ecclesiæ auferatur. Rursus hæc pœna est publice et juridice lata; et ideo nec tolli, nec diminui debet per privatum iudicium, donec per Ecclesiam ipsam juridice tollatur. Aliunde etiam multum refert ad reverentiam et timorem

hujus censure, quod perseveret etiam quoad hunc effectum, quamdiu per absolutionem non tollitur, ut intelligant fideles in quanto periculo versantur, quamdiu hac censura ligati sunt, et majorem semper diligentiam adhibeant, donec absolvantur. Denique quia alias facile quis diceret, posse hujusmodi excommunicatum pœnitentem occulte recipere sacramenta, vel etiam celebrare, quia est justus et bene dispositus, et per illum non stat quominus absolvetur, ut supponitur; et majus detrimentum spirituale est privari usu sacramentorum et sacrificii, quam suffragiis communibus. Cur ergo Ecclesia volet hoc detrimentum potius inferre, quam illud? Absurdum autem esset id concedere; et, illo admissio, facile esset argumentum urgere in aliis effectibus. Ut ergo tota censura efficacior ac firmior esset, consultius fuit quoad omnem suum effectum manere, donec per absolutionem tolleretur.

4. *Fundamento prioris sententiæ fit satis.* — *Sententia variis modis injusta.* — Ex his satis responsum est ad fundamentum primæ sententiæ; illa enim interpretatio intentionis Ecclesiæ ob quamdam pietatis speciem, non est satis fundata, nec consonat ejus decretis, ut ostensum est. Neque argumentum sumptum ex sententia a principio injusta validum est. Aut enim sententia ita fuit injusta, ut fuerit omnino nulla; et tunc mirum non est, quod non excludat a participatione suffragiorum communium, quandoquidem nullam inducit censuram, neque ligat. Aut fuit ita injusta, ut fuerit valida, et in re ipsa habens veram et subsistentem causam; et talis sententia vere privat etiam participatione suffragiorum, quia absolute et simpliciter infert censuram, quam imponit, ut supra ostensum est. Aut talis censura ita est injusta in re ipsa, ut tamen juxta probationem et formam exterioris fori sit justa. Et hæc etiam in re, et in interiori foro nullam infert censuram, sed solum obligationem quandam abstinendi in foro exteriori, ut supra diximus; et ideo talis etiam sententia a principio non habet vim privandi communicatione suffragiorum, quia cum hoc interno et invisibili modo fiat, magis pertinet ad internum, quam ad externum forum, magisque in veritate rei, quam in præsumptione fundatur. Neque est simile de censura, quæ a principio fuit valida ex vera causa, quamvis postea causa cesset, et de illa, quæ a principio fuit nulla ex defectu causæ, quia censura pendet ex

causa in fieri, non in conservari; et ideo si a principio causam non habuit, facta non fuit, quare neque tunc, neque postea habet effectum; si vero causam habuit, imposita fuit; et licet postea causa tollatur, ipsa manet, et effectum habet, donec per absolutionem tollatur.

5. *Objectio.* — *Solvitur objectio, traditurque differentia inter communionem Sanctorum, et suffragiorum participationem.* — Dices: communio fidelium in bonis operibus in charitate fundata est, et ideo in Symbolo *communio Sanctorum* appellatur; ergo non potest Ecclesia aliquem in charitate existentem hac communionem privare; sed hæc communio nihil aliud est, quam participatio communium suffragiorum; ergo hoc ipso, quod excommunicatus redit ad statum charitatis, restituitur etiam ad participationem communium suffragiorum. Respondetur negando minorem; alia est enim communio Sanctorum, quæ fundatur in charitate; alia vero est participatio in suffragiis, quæ Ecclesia per ministros suos offert pro suis membris, ut significavit D. Thom., in 4, dist. 18, quæst. 2, art. 1, quæst. 1, ad 2, et bene declararunt Soto, et Alanus locis citatis. Nam illa Sanctorum communio non pendet ex aliqua intentione operantis, sed veluti ex natura rei seu charitatis consequitur ex solo consortio et societate bonorum; nam inde fit, ut quo singula membra meliora sunt, eo totum corpus gratius habeatur; et consequenter etiam fit, ut cæteris paribus, Deus majori quadam providentia, aut benevolentia unumquemque justum respiciat propter consortium aliorum. Ab hac ergo communionem non excluditur excommunicatus ex vi censure, sed ratione culpæ; et ideo quamprimum culpa tollitur et ad gratiam restituitur, dicta communionem Sanctorum frui incipit, etiamsi nondum a censura absolutus sit. At vero participatio suffragiorum in hoc consistit, ut sit unus ex iis, pro quibus Ecclesia directe orat, et cui applicat sua merita de congruo, vel satisfactiones communes, vel sacrificia, aut indulgentias. Et quoad hanc participationem fit exclusio per censuram, quæ non aufertur, quamdiu censura manet, etiamsi culpa tollatur.

6. *Replicatio.* — *Enodatur.* — Dices, illo priori modo etiam peccatores, qui sunt membra Ecclesie, esse participes communionis Sanctorum; nam ob bonorum consortium Deus peculiariter miseretur malorum, eosque

ad pœnitentiam excitat, quod etiam de excommunicatis contumacibus verum habet, si tamen fidem retineant, quia per illam sunt aliquo modo membra hujus corporis, licet mortua, et quoad peculiarem influxum abscissa; tamen vel propter illam conjunctionem Deus illis benefacit propter bonos, ut Richardus, et Antoninus supra annotarunt; ergo ad nullam communionem Sanctorum restituitur excommunicatus propter solam pœnitentiam. Item excommunicatus potest frui illa communionem Sanctorum; ergo possunt justis, et ministri etiam Ecclesie hoc bonum illis intendere propria et directa intentione, quia objectum illud bonum est; ergo possunt etiam pro illis offerre communia Ecclesie suffragia. Respondetur ad priorem partem, idem argumentum fieri posse de quocumque peccatore, cum ad gratiam restituitur. Dicendum ergo est, existentes in peccato mortali aliquid fructus saltem impetrationis participare ex consortio bonorum; viva autem membra multo magis communicare inter se spiritualibus bonis. Et quoad hunc specialem gradum restitui etiam excommunicatum ex vi contritionis, etiamsi a censura non sit absolutus. Ad alteram partem concedo, licitum esse directe intendere homini justo etiam excommunicato hoc bonum commune totius Ecclesie; nam talis intentio consentanea est charitati, et prohibita non est, nec prohiberi potest; nam cum effectus ille in re ipsa sequatur, et bonus sit, nulla ratio est, cur non possit honeste intendi. Negatur tamen ultima consequentia, quia hæc intentio non pertinet ad communicationem communium suffragiorum Ecclesie, ut ex objecto ejus manifestum est.

SECTIO IV.

Utrum communia suffragia pro excommunicatis oblata illis prosint, quamvis offerens peccet.

1. *Nonnulla pro questionis resolutione prænotantur.* — *Ratio dubitandi.* — Aliud est actionem aliquam non esse licitam, aliud ita esse invalidam, ut effectum non habeat; sæpe enim contingit illud prius esse sine hoc posteriori. Et ideo licet ostensum sit, hæc communia suffragia non offerri licite pro excommunicatis, adhuc videndum superest, an talis oblatio, licet inique fiat, valide et cum fructu ipsius excommunicati fiat. Supponendum autem est, ex parte excommunicati non esse aliud impedimentum præter censuram;

SECT. IV. UTRUM COMMUNIA SUFFRAGIA PRO EXCOMMUN. OBLATA ILLIS PROSINT, ETC. 273

nam ex alio capite, scilicet ex statu peccati mortalis, contingere potest, ut applicatio suffragiorum, vel indulgentiarum non sit efficax, saltem quantum ad fructum satisfactionis, et ex magna perversitate voluntatis impediri etiam potest quoad effectum impetrationis; hæc vero extrinseca sunt; nunc enim solum de impedimento censure agimus. Est autem dubitandi ratio, quia quando aliquis operatur ut minister alterius, propria malitia ministri non impedit effectum actionis; hæc enim de causa mali sacramentorum ministri, quamvis peccent ministrando, effectum nihilominus conferunt; sed in præsentem qui applicant generalia suffragia Ecclesie, id faciunt, ut ministri ejus; ergo licet ipsi peccent, applicatio erit valida, quandoquidem in eo, pro quo offerunt, nullum est impedimentum ad effectum; censura enim non facit incapacem, vel indignam personam, sed supponit; et ideo prohibet ministris, ne offerant; ablata ergo indignitate personæ, tollitur incapacitas, et sola manet prohibitio. In contrarium vero est, quia minister, seu dispensator, si bona dispensat contra domini mandatum; vel voluntatem, non solum male facit, sed etiam nihil facit.

Num sacrificium Missæ pro excommunicato oblatur illi prosit.

2. *In sacrificio Missæ duo considerantur.* — Hæc quæstio specialem difficultatem habet in sacrificio Missæ; et ideo prius de illo dicam, et inde facile constabit, quid dicendum sit de aliis suffragiis. In illo autem sacrificio, prout nunc in Ecclesia fit, distinguere oportet substantialem oblationem sacrificii, ab orationibus, et aliis religiosis cæremoniis, quæ in illo fiunt in persona Ecclesie, et suum apud Deum habent spirituale fructum. Rursus in ipso ministro duplicem rationem distinguere oportet: una est, quatenus immediate, ac per se gerit personam Christi ex vi suæ ordinationis, et nomine illius offert, et applicat effectum tanquam minister immediate ab ipso ad hoc munus deputatus. Alia ratio est, quatenus etiam gerit personam totius Ecclesie, quæ illum etiam deputavit, ut suo nomine sacrificium offerat, et communem effectum sibi ex opere operato correspondentem suis membris applicet, seu conferat. Quæ duæ rationes optime distinguuntur in sacerdote ab Ecclesia præciso per censuram, qui, si offerat, jam non offeret ut minister Ecclesie,

sed solum ex vi institutionis Christi, ut in superiori tomo dixi, disp. 77, sect. 2.

3. *Sacrificium, a ministro ut personam Christi gerente oblatur, prodest excommunicato.* — Dico ergo primo: si sacerdos in persona Christi, et ut minister ab ipso deputatus ad hoc sacrificium offerendum, et applicandum ejus fructum, sua propria intentione pro excommunicato alias justo illud offerat, licet male faciat, ejus tamen applicatio efficax erit etiam quoad fructum satisfactionis, si alter nullum aliud impedimentum habeat præter censuram. Probatur ex ratione dubitandi in principio posita, quæ quoad hanc partem videtur satis efficax. Deinde explicatur a simili de administratione sacramentorum; nam sacerdos prohibetur ab Ecclesia, ne sacramentum ministrat excommunicato; unde male facit, illud administrando; nihilominus tamen si id faciat, sacramentum factum tenet, per se loquendo, imo et effectum habet in suscipiente, si contingat in eo nullum aliud esse obicem præter censuram, ut inferius late dicemus. Sic ergo in præsentem prohibita est sacerdoti oblatio sacrificii pro excommunicato; et ideo male facit pro illo offerendo. Tamen per illam prohibitionem non est ablata illi potestas offerendi in persona Christi, et applicandi effectum sacrificii; et ideo et verum conficit ac offert sacrificium, ut certissimum est, et ex dictis in citato loco facile demonstratur; ergo efficaciter suum confert effectum, si in alio non sit obex; nam sicut sacramentum alicui collatum necessario in illo habet effectum, si non ponat obicem, neque potest Ecclesie prohibitio illum impedire ita sacrificium pro aliquo oblatur, necessario in illo habet effectum ex opere operato.

4. *Cur Ecclesia non possit irritare intentionem tali modo offerentis sacrificium, pro excommunicato.* — Dices: cur non poterit Ecclesia irritare illam intentionem, seu voluntatem ministri, qua vult huic applicare effectum sacrificii? Respondetur: qua ratione non potest irritare intentionem conferendi sacramentum, eadem non potest præsentem intentionem inefficacem reddere. Utriusque autem ratio est, quia in eo actu gerit personam Christi, et juxta institutionem ejus operatur ut ipsius minister; et ideo non habet Ecclesia potestatem ad invalidandum illum actum. Adde, Ecclesiam non habere directe potestatem in intentionem, seu actum internum voluntatis, quatenus talis est; actus autem externus sacrificii tam in se, quam quoad